

KOKOOMUSNUORTEN SIVISTYSPOLIITTINEN OHJELMA

2021-2022

Tulevaisuudessa Suomi ei voi kilpailla kansainvälisillä markkinoilla osaajien määrällä, vaan ainoa keino sekä inhimilliseen että taloudelliseen menestykseen on sivistys ja osaaminen. Mahdollisuuksien tasa-arvoon pohjaavan suomalaisen koulutusjärjestelmän tavoitteena on sekä nostaa suomalaisten yleinen osaamistaso OECD-maiden kärkitasolle että mahdollistaa jokaisella suomalaisella lapsella ja nuorella kasvaminen täyteen potentiaaliinsa.

Tulevaisuudessa tärkeintä osaamista ei ole ulkoa opetteluun perustuva osaaminen, vaan laajamittainen yleissivistys, hankitun tiedon soveltaminen ja oppimaan oppiminen. Suomalaisen koulutusjärjestelmän tärkein tehtävä on kouluttaa uteliaita, muutoksen mahdollisuutena näkeviä, laaja-alaisen sivistyksen omaavia ihmisiä. Teknologian on oltava mukana koulutuksessa, mutta se ei saa olla itseisarvo, vaan väline.

Tulevaisuuden maailma on yhä kansainvälisempi. Suomalaisen koulutusjärjestelmän tulee kasvattaa kansainvälisiä osaajia. Kielitaito, esiintyminen ja erilaisten kulttuurien tuntemus nousee tulevaisuudessa entistä tärkeämpään rooliin. Tulevaisuuden koulupolku sisältää jokaiselle oppilaalle tai opiskelijalle vähintään yhden kansainvälistymisjakson.

Meidän on oltava valmiita maailmaan, jossa vanhat ammatit voivat nopeasti kadota ja uudet syntyä, eikä nuorena saatu koulutus säily välttämättä ajanmukaisena ollenkaan niin pitkään kuin entisaikoina. Itsensä voi joutua keksimään uudelleen useitakin kertoja elämänsä aikana, ja tähän ihmisten tulee olla valmiita.

Yhteiskunnan ja ihmiskunnan kehityksen perustaksi tarvitsemme korkealaatuista, avointa ja monialaista tieteellistä tutkimusta. Laadukas korkeakouluissa tehtävä tutkimus luo pohjan laadukkaaseen koulutuksen toteutumiseen. Uusia rahoitusmalleja tutkimalla ja yhteistyötä yhteiskunnan eri osa-alueiden kanssa kehittämällä varmistamme Suomen aseman tieteen, kehityksen ja innovaatioiden huippumaana myös tulevaisuudessakin.

Varhaiskasvatus

Suomi poikkeaa muista Pohjoismaista lasten kotihoitoa vahvemmin tukevana maana. Vaikka Suomessa varhaiskasvatuksen osallistumisaste onkin kasvanut, tulee tätä nostaa lähemmäs OECD-maiden yleistä keskiarvoa.

Kokoomusnuoret haluaa kehittää varhaiskasvatusta entistä vahvemmin osana suomalaista koulutuspolkua. Tavoitteena on pidettävä sitä, että jokainen suomalaislapsi saa mahdollisuuden osallistua laadukkaaseen varhaiskasvatukseen.

Varhaiskasvatukseen osallistuminen on osa mahdollisuuksien tasa-arvon ja kansallisen sivistyksen edistämistä sekä suomalaisten osaamistason nostoa. Laadukas varhaiskasvatus on omiaan ehkäisemään perusopetuksessa, toisella asteella ja korkea-asteella ilmeneviä ongelmia oppimistuloksissa, opintojen etenemisessä sekä oppilaiden ja opiskelijoiden henkisessä hyvinvoinnissa.

Varhaiskasvatuspalvelujen tuottamisessa on hyödynnettävä myös yksityistä ja kolmannen sektorin palveluntuotantoa. Monituottajuudesta syntyvä kilpailu ja järjestäjätahon saama kustannustieto haastavat julkista palveluntuotantoa tehokkuuteen ja laadun kehittämiseen.

Laadukas varhaiskasvatus edellyttää osaavaa henkilöstöä. Lainsäädännön tavoitteiden toteutuminen edellyttää varhaiskasvatuksen opettajilta syvällistä ymmärrystä varhaiskasvatuksen tavoitteista ja kykyä niiden arkiseen toimeenpanoon. Varhaiskasvatuksen ammattilaisten koulutukseen on varattava riittävät resurssit.

Kokoomusnuoret esittää, että:

- *Oppivelvollisuutta pidennetään ulottamalla kaikille pakollinen esiopetus alkamaan jo 5-vuotiaana.*

- *Varhaiskasvatuksen osallistumisastetta nostetaan muuttamalla kannustimia vanhempien työssäkäyntiä ja lasten varhaiskasvatukseen osallistumista tukeviksi.*
- *Turvataan kuntien varhaiskasvatuksen resurssit ja laatu koko Suomessa.*
- *Varataan riittävät resurssit varhaiskasvatuksen opettajien koulutukseen.*
- *Siirrytään asteittain kohti maksutonta varhaiskasvatusta.*
- *Varhaiskasvatuksen palveluseteli otetaan käyttöön valtakunnallisesti.*
- *Vieraiden kielten kokeilu ja opettelu tuodaan osaksi varhaiskasvatusta.*
- *Vieraskielisten lasten varhaiskasvatusastetta nostetaan 3-vuotiaasta lähtien siten, että lapsen osallistuminen varhaiskasvatukseen on vanhempien sosiaalietuuksien ehto.*

Perusopetus

Universaali peruskoulu on suomalaisen mahdollisuuksien tasa-arvon peruskivi. Peruskoulua kehitetään lähikouluperiaatteen pohjalta siten, että jokainen lähikoulu on "maailman paras peruskoulu", eikä valintaa asuinpaikasta tarvitse tehdä koulun perusteella. Perusopetuksessa opetuksen yksilöllistämistä toteutetaan jakotuntien ja teknologian avulla.

Suomalaisen perusopetuksen menestyksen kulmakivi on korkeakoulutettujen luokan- ja aineenopettajien pedagoginen vapaus. Opettajat osaavat korkean koulutuksensa avulla ottaa käyttöön kulloiseenkin tilanteeseen parhaiten sopivat opetusmenetelmät. Opettajien täydennyskoulutus ja elinikäinen oppiminen ovat keskeisessä roolissa peruskoulun opetuksen laadun ylläpitämisessä.

Perusopetuksen tavoitteena on antaa perustaidot elämään sekä jatko-opintovalmiudet toisen asteen koulutukseen. On varmistettava, että jokaisella perusopetuksesta valmistuvalla oppilaalla on riittävät taidot seuraavia opinpolun vaiheita varten. Taidoista ja oppilaan tasosta käydään aktiivista keskustelua oppilaan, vanhempien sekä koulun välillä koko perusopetuksen ajan.

Mitä aikaisemmin ongelmat huomataan, sitä helpompi ne on korjata. Myöhempien laastaritoimintojen sijaan on panostettava siihen, että jokainen saa jo perusopetuksessa riittävän yksilöllisen tuen tarpeidensa mukaan.

Kokoomusnuoret esittää, että:

- *Uusin oppimismenetelmin ja teknologioin tulee varmistaa jokaisen oppilaan yksilöllistä tasoa vastaava opetus. Yksilöllistämällä kyetään tukemaan samaan aikaan niin heikommin pärjääviä kuin huippulahjakkuuksia.*
- *Ohjelmoinnista tehdään oma oppiaine, joka aloitetaan yläkoulussa. Oppiaineen tueksi sisällytetään tarvittavat loogiset taidot jo alakouluopintoihin.*
- *Oppilaiden taloustaitoja kehitetään lisäämällä henkilökohtaisen taloudenpidon oppisisältöjä perusopetuksen oppisisältöihin.*
- *Yhteiskuntaopin opetusta vahvistetaan erityisesti taloustieteen perusteiden ja demokratiakasvatuksen osalta.*
- *Uskontokuntakohtaisesta uskonnon opetuksesta luovutaan ja siirrytään kaikille yhteisen uskontotiedon opetukseen. Uskonnon ja elämäkatsomustiedon erityisasema poistetaan peruskoulu- ja lukiolaeista.*
- *Seksuaalikasvatuksen tulee olla tasa-arvoista ja yksilön hyvinvointia tukevaa.*
- *Korostetaan kriittisen ajattelun ja luotettavan ja epäluotettavan tiedon erottamista toisistaan jo peruskoulussa.*
- *Perusopetuksen läpäisyvaatimuksena on luku- ja kirjoitustaito.*
- *Kouluväkivaltaa ei tule käsitellä osana sivistys- tai koulupolitiikkaa, vaan osana oikeuspolitiikkaa.*
- *Opinto-ohjauksen resursseja lisätään erityisesti perusopetuksen viimeiselle vuodelle, jotta turhien tutkintojen ja väli vuosien määrä saataisiin laskuun.*

Toisen asteen koulutus

Lukiota ja ammatillista koulutusta kehitetään edelleen omina erillisinä koulutusmuotoinaan. Lukion ensisijaisena tavoitteena on kouluttaa yleissivistyneitä opiskelijoita korkeakouluopintoja varten. Ammatillisen koulutuksen tavoitteena taas on kouluttaa ammatillisesti sivistyneitä osaajia.

Molempien koulutusmuotojen oppisisältöjä kehitetään nämä perustavoitteet huomioiden. Toisen asteen koulutuksessa yksilöllistä oppimista vahvistetaan. Lukiokoulutuksessa se tehdään valinnaisuutta lisäämällä ja yksilöllistä tukea vahvistamalla. Ammatillisessa koulutuksessa kehitetään osaamisen tunnustamista ja tunnistamista sekä erilaisia oppimisen muotoja työelämälähtöisesti. Ammatillinen koulutus on vahvasti osaamisperusteista.

Ammatillisen koulutuksen asemaa vahvana työvoiman uudelleen kouluttautumista ja osaamisen monipuolistamista tarjoavana koulutusmuotona tulee vahvistaa. Yhteiskunnallisen vaikuttamiseen tulee kannustaa. Kansainvälisyys tulee olla mukana toisen asteen arjessa. Kaksois- ja kolmoistutkinnon suorittamista tulee sujuvoittaa ja vastuita koulutusmuotojen välillä selkeyttää.

Korkeakoulujen kanssa tehtävä yhteistyö tulee toteuttaa yhteistyössä molempien toisen asteen koulutusmuotojen kanssa. Jatko-opintoihin siirtymistä tulee inhimillistää siten että opiskelijoilla on tiedossa ennen toiselle asteelle siirtymistä heihin vaikuttavat opiskelijavalintakriteerit sekä soveltuvuskokeita tulee kehittää jotta ne aidosti vastaavat tarkoitustaan.

Kokoomusnuoret esittää, että:

- *Toiselle asteelle hakeutumisen tulee perustua vapaaehtoisuuteen. Oppivelvollisuusikärajaa ei ole perusteltua jatkaa 18 ikävuoteen.*
- *Jokaiselle nuorelle taataan paikka toisen asteen koulutuksesta. Peruskouluille säädetään jälkiohjausvelvoite.*
- *Vaadimme lukiokoulutusta tarjoavia huolehtimaan opiskelijoiden valinnanvapaudesta, laajasta kurssitarjonnasta ja laadukkaasta opetuksesta kannustamalla lukioden väliseen yhteistyöhön ja lukioden yhdistämiseen."*
- *Yksityisten ja kolmannen sektorin tahojen merkitystä ja määrää lukiokoulutuksen tuottajina vahvistetaan.*
- *Erytyislukioiden asema turvataan ja erityislukioiden roolia oman sektorinsa kehittäjinä vahvistetaan.*
- *Valtion sopimuskoulujen mahdollisuuksia toteuttaa toimintaansa parannetaan.*
- *Ylioppilastutkintojen kielikokeissa otetaan käyttöön eurooppalainen viitekehys. Ylioppilastutkinnon yhteydessä opiskelijoiden on saatava kansainvälisesti tunnustettu todistus kieliosaamisestaan.*
- *Ammatillisen koulutuksen yleissivistäviä opintoja kehitetään nimenomaan kyseisten ammattien ja työelämän tarpeisiin. Ammattitutkintojen jatko-opintokelpoisuus kuitenkin turvataan.*
- *Luodaan oppisopimuskoulutusta kevyempi koulutussopimus, jonka kautta suoritettu tutkinto vastaa toisen asteen ammatillista tutkintoa*
- *Oppisopimuskoulutuksen palkka mahdollistetaan muutettavaksi asteittain nousevaksi oppisopimuspaikkojen määrän lisäämiseksi.*
- *Oppisopimusopiskelijan mahdollisuutta saada opintososiaalisia etuja vahvistetaan.*
- *Toisen asteen koulutuksessa panostetaan demokratiakasvatukseen ja opiskelijakuntien toimintaedellytysten parantamiseen.*
- *Toimeentulotukea saadakseen opintolainanottovelvoite poistetaan toisen asteen opiskelijoilta.*
- *Lisätään luovaa ja abstrakia ajattelua vaativaa opetusta vastauksena työelämän murrokseen toisen asteen koulutusmuotojen erilaisuudet huomioiden.*

Korkeakoulu- ja tiedepolitiikka

Suomalainen korkeakoulukenttä on nykyisellään varsin pirstaloitunut. Nykyinen malli hukkaa resursseja korkeakoulujen päällekkäisillä toiminnoilla ja koulutusalojen hajanaisuudella. Tavoitteena tulee olla suurempien korkeakoulukokonaisuuksien muodostaminen sekä korkeakoulujen profiloituminen, jotta ne voivat tavoitella omien alojensa huippusijoituksia kansainvälisellä korkeakoulukentällä.

Yliopistoja ja ammattikorkeakouluja kehitetään jatkossakin omina koulutusmuotoinaan – kuitenkin lisäämällä korkeakoulujen välistä yhteistyötä ja liikkuvuutta. Korkeakoulujen kesken tulee voida kehittää joustavia koulutuspolkuja, jotka sisältävät sekä akateemista että ammatillisesti sivistävää korkeakoulutusta. Mahdollisten uusien korkeakoulukokonaisuuksien sisällä akateeminen yliopistokoulutus ja -tutkimus ja ammatillinen korkeakoulutus tulee organisoida niin, etteivät korkeakouluille asetetut tehtävät ja tavoitteet vesity tai vaarannu.

Korkea-asteen opintojen aikainen toimeentulo turvataan sosiaaliturvamallilla, joka turvaa vähimmäistoimeentulon ja mahdollistaa työnteon, mutta ei kasvata tuloeroja elinkaaren yli tarkasteltuna.

Tieteellinen tutkimus on yhteiskunnan kehityksen perusta. Vain vapaa ja riippumaton tieteen tekeminen voi kantaa yhteiskuntaa eteenpäin. Perustutkimus on arvo itsessään, jotta voidaan synnyttää uutta tieteellistä tietoa tukemaan ihmiskunnan kehitystä. Siksi tarvitsemme laadukkaan koulutuksen lisäksi laadukasta tutkimusta, ja molempien edellytykset tulee turvata suomalaisella korkeakoulukentällä.

Suomen pitää pyrkiä tilanteeseen, jossa yksityisen rahoituksen osuus tieteen rahoittamisessa nousee vähintään OECD-maiden keskitasolle. Korkeakoulujen tulee toimia yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa ja tukea uusien innovaatioiden syntyä yhteiskunnan eri osa-alueilla.

On myös muistettava, ettei kaikkea tutkimusta voi suoraan rahallisesti hyödyntää, vaan merkitys toimivan yhteiskunnan luomisessa voi olla usein paljon laajempi. Tieteen monialaisuus, autonomia ja avoimuus tulee varmistaa rahoitusmalleista ja yhteistyön muodoista riippumatta, jotta laadukkaan ja yhteiskunnan kehitystä tukevan tutkimuksen edellytykset täyttyvät.

Tulevaisuuden työelämässä osaamisen uudistaminen ja uuden oppiminen on merkittävässä roolissa. Siksi on tärkeää huolehtia siitä, että töiden ja opiskelun yhdistäminen on mahdollisimman helppoa. Korkeakoulujärjestelmän tulee kannustaa osaamisen päivittämiseen sekä työn ja opiskelun yhdistämiseen.

Kokoomusnuoret esittää, että:

- *Korkeakoulujen profiloitumista tuetaan, jotta ne kykenevät olemaan omilla aloillaan maailman kärkeä. Tämä tarkoittaa koulutusalojen keskittämistä nykyistä suurempiin yksiköihin.*
- *Mahdollistetaan korkeakoulujen välinen yhteistyö ja hallinnollinen yhdistäminen korkeakoulutuksen ja akateemisen tutkimuksen tehtäviä ja tavoitteita vaarantamatta.*
- *Tuetaan joustavia siirtymiä koulutusjärjestelmän sisällä ja tunnustetaan mahdollisten täydentävien opintojen tarve koulutusmuodosta toiseen liikuttaessa. Aiemmin opitut tiedot tunnustetaan opintojen joustavan ja sujuvan etenemisen takaamiseksi.*
- *Nopeutetaan valmistumista suorittamalla yhteishaku kaksi kertaa vuodessa sekä velvoittamalla korkeakoulut tarjoamaan nykyistä laajemmin kesäopintoja.*
- *Korotetaan opintotuen tuloeroja 100 %:lla.*
- *Luovutaan kaikista läsnäolopakoista, joille ei ole erityistä perustetta. Lähtökohdan on oltava se, ettei läsnäolopakkoa ole.*
- *Velvoitetaan korkeakoulut mahdollistamaan etäopiskelu ja luentojen seuraaminen etänä kaikilla luentokursseilla.*
- *Korkeakoulujen yhteishakujärjestelmää kehitetään siten, että yhdellä kokeella voi pyrkiä kaikkiin samansisältöistä koulutusta tarjoaviin koulutusohjelmiin eri korkeakouluissa.*
- *Valintakokeissa on painotettava hakijan soveltuvuutta pelkän valintakoemateriaalin ulkoamuistamisen sijaan. Samalla valintakokeiden sähköistä suorittamista lisätään.*

- *Alempi korkeakoulututkinto tulee asettaa riittäväksi kelpoisuusvaatimukseksi nykyistä useampiin julkishallinnon työtehtäviin.*
- *Luodaan osaksi nuorisotakuuta koulutusseteli, jolla ilman opiskelupaikkaa jäävä nuori voi suorittaa avoimessa yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa haluamia opintoja.*
- *Luodaan verkkopalvelu, jonka kautta voi suorittaa mahdollisimman paljon Suomen korkeakoulujen verkkokursseista. Korkeakoulujen on aloitettava yhteisen e-kirjaston rakentaminen.*
- *Suomeen työskentelemään jäävien EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden tulee voida vähentää lukukausimaksut verotuksessa opiskelun jälkeen.*
- *Perustuslain vastaisesta ylioppilaskuntien pakkojäsenyydestä luovutaan.*
- *Laaja-alaistetaan yliopistojen kandidaatintutkintoa ja järjestetään ylemmälle korkeakoulututkinnolle erillinen hakuvaihe.*
- *Nostetaan korkeakoulujen yksityisen rahoituksen osuus vähintään OECD-maiden tasolle.*

Kulttuuri-, liikunta-, ja nuorisopolitiikka

Kulttuuripolitiikan tavoitteena tulee olla laaja-alaisen kulttuurisen sivistyksen vaaliminen sekä elävän ja uusiutuvan kulttuurin ja taiteen tukeminen. Valtakunnallisen kulttuuripolitiikan tulee keskittää resursseja koko kansankunnan kannalta keskeisten hankkeiden tukemiseen ja edistämiseen.

Kulttuurin tukipolitiikkaa on uskallettava ravistella voimakkaasti. Se, että joku taho on aina saanut avustusta, ei voi olla peruste uudelleentukemiseen. Kulttuurin rahoituksella tulee pyrkiä tukemaan uudistuvia, taidetta ja kulttuuria kehittäviä toimijoita, ei paikalleen pysähtymistä. Tuissa on painotettava myös kulttuuritoimijan muuta varainhankintaa, jottei yksittäistä lippua tai käyntiä koskeva tuki nouse kohtuuttoman suureksi. Toisaalta kulttuuripolitiikassa on pyrittävä ihmisten omaehtoisen toiminnan rajoitteiden purkamiseen.

Liikuntapolitiikan tulee edistää suomalaisten liikuntaa ja fyysistä aktiivisuutta väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä lasten ja nuorten kasvua. Valtakunnallisesti liikuntapolitiikan tulee mahdollistaa kilpa- ja huippu-urheilun rahoitus ja siihen liittyvä kansalaistoiminta. Urheilun rahoituksen tulee perustua tuloksellisuuteen ja rahankäytön tehokkuuteen. Liikuntapalvelut tulee nähdä ennen kaikkea kustannustehokkaana tapana ennaltaehkäistä hyvinvointipalvelujen kustannusten kasvua.

Nuorisopolitiikan keskeisimpänä tehtävänä on tukea nuorten kasvua yhteiskunnan aktiivisiksi jäseniksi. Merkittävä rooli lasten ja nuorten demokratia- ja yhteiskuntakasvatuksessa on kunnilla ja kaupungeilla. Niiden on kuultava päätöksenteossaan nuoria lakisääteisillä nuorten vaikuttajaryhmillä ja taattava puhe- ja läsnäolo-oikeus kuntien ja kaupunkien keskeisissä päätöksentekoeleimissä.

Nonformaali oppiminen osana arkipäivää, kolmatta sektoria ja vapaata sivistystyötä on jäänyt alihyödynnettyyn asemaan. Kokoomusnuoret esittää kansallisen sertifiointijärjestelmän luomista formaalin koulutuksen ulkopuolella esimerkiksi vapaaehtoistyössä ja varusmiespalveluksessa hankitulle osaamiselle. Formaalin koulutuksen ulkopuolella hankitun osaamisen tunnistaminen ja hyväksiluku on saatava osaksi formaalia koulutusta ja tutkintoja.

Kokoomusnuoret esittää, että:

- *Kulttuurin, taiteen, nuorisotoiminnan ja liikunnan rahoitusta liberalisoidaan keventämällä rahankeräykseen liittyvää sääntelyä. Suomeen pyritään luomaan nykyistä vahvempi yksityisen rahoituksen kulttuuri kolmannen sektorin toimijoille. Nykyisille toimijoille pyritään rakentamaan nykyistä vahvempia kannusteita yksityisen rahoituksen hankkimiseen.*
- *Veikkausvoittovarojen kytty kulttuurin, liikunnan, sosiaali- ja terveysalan sekä nuorisotoiminnan rahoittamisesta puretaan. Rahoitus siirretään osaksi normaalia budjettirahoitusta.*
- *Kulttuurin valtiosuosijärjestelmä uudistetaan siten, että se tukee nykyistä merkittävästi paremmin toimijoiden kehitystyötä ja uudistumista.*

- *Kuntiin kohdistuvaa sääntelyä puretaan kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen liittyen. Kunnille annetaan vapautta ja vastuuta palvelujen laajuuden ja tuottamistavan määrittelyssä.*
- *Kunnalliset liikuntapalvelut keskittyvät hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ennaltaehkäisten näin sosiaali- ja terveystalouden tarvetta.*
- *Äänioikeusikärajan tulee kulkea käsi kädessä täysi-ikäisyyden ja täysivaltaisuuden kanssa. Alaikäisten vaikuttamismahdollisuuksia tuetaan lakisääteisillä kuntien ja kaupunkien nuorten vaikuttajaryhmillä.*
- *Nuoria koskevia palveluita kootaan yhteen, jotta yhden luukun periaate toteutuu nykyistä paremmin.*